

Blod er en ganske særlig saft

Af Olaf Koob (*1943), dr.med., almenpraksis i Weimar og Berlin, mangeårig medarbejder på et forskningsprojekt om stofmisbrug og sociale årsager. Forfatter; i dag foredragsholder og leder af seminarer i ind- og udland. *Der Europäer*, nr. 06/07 2017.

Oversættelse Kate Larsen.

Bare talen falder på blod, dukker der på den ene side helt spontant en følelse op af noget, der er levende og allestedsnærværende, men samtidig også en intuitiv anelse om, at tabet af det indebærer fare eller oven i købet død, eftersom det er et af de mest hemmelighedsfulde 'organer' i den menneskelige organisme. En "ganske særlig saft", som det så rammende hedder i Goethes Faust.

Selv om vi i dag, i vores analytisk-kvantitative tidsalder er i besiddelse af en uhyre fysiologisk og biokemisk datamængde, for så vidt angår blodets forskellige bestanddele (tænk bare på immunsystemet!), fortæller vores hverdagsprog os jo, at vi skal tænke længere end til blod som rent fysisk stof: Blodsbeslægtet, blodskam, den månedlige blødning, blodtryk, blødersygdom, blodkræft (leukæmi) etc. Hvis vi samler de tilgængelige fænomener sammen som mosaiksten, opstår der for det undrende blik et billede af blodets mysterium, som jo både spiller og har spillet en vigtig rolle i antikkens Grækenland og i den kristne opfattelse, eksempelvis sår bestemte steder på kroppen: Akilleshæl, Sigfreds 'sted' [det sted på Sigfreds ryg, som var dækket af et lindeblad, da han badede for at blive usårlig, o.a.], de fem sår på Kristi hænder, fødder, pande og hans højre side - altså et pentagram som billede på det hele menneske - for slet ikke at tale om de mange stigmatiserede mennesker i århundredernes løb! Sårene gælder som tegn på, at åndelige kræfter i deres overflod "vælder ud over" den fysiske krop og forårsager 'huller' i periferien... Vi kan også tænke på, at der på grund af den månedlige blødning optræder en slags sår, som i den periode ofte fører til sjælelige forandringer. En kvindelig patient fortalte mig for år tilbage: Forestil Dem, at inder-siden af Deres hånd blødte en gang om måneden. Hvilket forhold ville De da få til Deres hånd?

Blodets karakteristika

Nu vil vi prøve at skabe et billede af blodets karakteristiske træk: Det er et stof, som er i kontinuerlig bevægelse, dvs. at det er nødt til at strømme og permanent forvandle sig, ligesom den græske havgud Proteus. Hvis det forlader kroppen, størkner det med det samme og nedbrydes. Uden for kroppen er det kun et fysisk stof som, hvis det bruges som transfusion eller som alternativ blodterapi til patienten selv, straks nedbrydes, men derved også frigiver livskræfter til den syge organisme. Det findes overalt i organismen, og fravær af det betyder forfald eller død. Dets farve 'rød' signalerer aktivitet og livlighed. Dets

væsentligste metal er jern, som med sine fra 2 til 4 gram repræsenterer den kvantitativt største værdi af alle kroppens metaller og er af væsentlig betydning såvel for dens liv (ilttransport) som for dens forsvar. I den okkulte tradition var den tilknyttet planeten Mars, hvis farve jo også er rødlig og sættes i forbindelse med kamp og aktivitet. Jernet hjælper os med at inkarnere i en krop på jorden og med at afværge, at 'fjender', dvs. noget fremmed, kommer ind udefra, og altså bekæmper det. En indre rustning, kunne man kalde det. Blegthed, svagelighed og et svækket immunforsvar er tegn på jernmangel. Ved anæmiske tilstande, som jo ofte optræder hos moderen efter en fødsel, forsøger naturlægekunst og antroposofisk medicin at fremme optagelsen af jern i stofskiftet med homøopatiske midler og ikke at fylde de tomme 'depoter' med substantielle mængder af jern. Ifølge et udsagn fra Rudolf Steiner er jern 'den sande Merkur', det vil sige den helbreder i blodet, som hjælper os med at afgifte det, vi gennem åndedræt og stofskifte dagligt påfører blodet af negativ indflydelse. Ved allergier, navnlig lysallergier, bør man ubetinget kontrollere blodets indhold af jern, eftersom der i følge klinisk erkendelse er en sammenhæng her.

Som en 'sand Merkur' skal blodet altid holde den indre ligevægt mellem to ekstremer, som garanterer vores sundhed. Blodet findes jo selv i to ekstreme former: *arterielt*, iltholdigt, som udelukkende stimuleres udefra af den optagne ilt (= liv), og som kuldioxidholdigt *venøst* blod, som frembringes indefra af de organiske stofskifteprocesser, og som gennem lungerne igen bliver givet tilbage til verden, det vil sige skal renses (= død). Anatomisk svarer arterie til Ares (Mars og Ares er jo som krigsguder identiske) og vene til Venus. Også her dukker interessante fænomener op: leveren har, som det ernæringsorgan den er, et fantastisk venøst net, mens nyrerne, som et meget iltholdigt sjæleligt, hhv. bevidstheds-organ, har et fantastisk såkaldt arterielt net. Venerne slappes og spændes let, som de 'kvindelige' organer de er. Arterierne har som 'mandlige' kar tilbøjelighed til at sklerotisere. Arteriebetændelser er yderst sjældne, og om der overhovedet findes vene-skleroser, ved jeg ikke!

Med andre ord: blodets forhold til omverdenen gennem lungerne er nødvendigt, for at der individuelt kan formes noget i menneskets indre. Det vender vi tilbage til.

Mere om "mellem to ekstremer"

Blodet befinder sig desuden mellem yderligere to ekstremer: oppe og nede, ikke alene anatomisk, men også funk-

tionelt - nemlig på den ene side mellem sanseaktiviteter og åndedræt, og på den anden side stofskiftets underbevidste organaktiviteter. Sanse- og sjæleaktiviteter som f.eks. skam eller angst, rødmen eller blegnen - men også åndedrættet, som under påvirkning af de sjælelige stemninger sænker blodets temperatur til 35,8° - sætter deres individuelle aftryk på blodet, på blodets 'tavle'. På den anden side påvirker - det ved vi i dag - de indre organaktiviteter i det nedre menneske med deres individuelle iltbehov kredsløbet som helhed. Disse ekstremer bliver, gennem hjertet i midten, forenet og udlignet. Man kan forestille sig en lemniskat i stadig bevægelse, som er nødt til at løbe igennem et centrum. Fra nyere forskning ved vi også, at blodet er det dynamisk-aktive element og hjertets aktivitet det regulerende og rytmiske resultat af denne bevægelse. Hjertet bliver på den måde til et 'sanseorgan' for blodets forskellige aktiviteter. Dets rytme er det ydre symptom på forholdet mellem øvre og nedre aktivitet.

Da hvert organ har sin egen polære modpart, som vi også kender fra kinesisk medicin, gælder det også for hjertet som varmeorgan (som ikke angribes af kræft!) med livmoderen som modpart. Rudolf Steiner har en gang kaldt livmoderen for 'underlivets hjerte'. Dens forhold til varme, til følelser, rytme, blod og dens 'verdensåbenhed' er indlysende, tænker jeg. Sjælelige problemer kan føre til udflåd [fluor vaginalis, o.a.], som man tidligere også har kaldt 'underlivssnue' eller livmoderens 'gråd'. I min praksis har jeg flere gange konstateret, at for eksempel undertrykte ønsker om at få et barn har ført til myomer [ufarlige muskelknuder, o.a.]. Bliver de oprindeligt sjælelige konflikter ikke løst, og organet simpelthen fjernes, kan den organiske problematik flytte sig til partnerorganet, i dette tilfælde hjertet. Skandinaviske studier har vist, at hos kvinder, som har fået fjernet livmoderen i før-menopausen, stiger den koronare [vedr. hjertekranspulsårerne, o.a.] risiko til næsten det tredobbelte. Også det har jeg selv nogle gange kunnet konstatere i min egen praksis!

Forvandlingsprocesser

Endnu et forbavsende fænomen er blodets forvandling til galdepigment. Efter cirka 100-120 dage bliver det stadig mere og mere uelastiske lille røde blodlegeme opfanget i milten (Saturn) og ødelagt. Når jernet er fjernet, kommer resten ind i leveren og bliver forarbejdet til galdefarvestof (bilirubin), hvorpå det flyder ind i galdeblæren, hvor det kondenseres. Det vil altså sige, at det tidligere sødlige, vitale, røde og levende blod bliver til et bittert, grønligt, aggressivt stof, som dog er ubetinget nødvendigt for nedbrydningen af næring og dermed beskytter blodet mod det fremmede. For at eksistere behøver organismen både opbygning og nødvendig nedbrydning. Blodets struktur og plantens klorofyl er kemisk set identiske. Det er kun jernet i blodet og magnesium'et (lysstoffet) i klorofyllen, der er forskellen. Livets farve er rød i mennesket og grøn i

naturen. Ser mennesket grønligt ud, er der noget der ikke stemmer. Når naturen om efteråret 'pakker sammen', er det de gullig-røde toner der kommer frem. En væsentlig polaritet mellem menneske og natur!

Men der lever også en universel-syntetisk kraft i vores blod, som sammenfatter hele naturen, sådan som vi kan se det i de fire elementer: jord, vand, luft og ild - det faste i de enkelte røde og hvide blodlegemer og mineralerne, det flydende i det vandige, det luftformede i ilten og ilden i det, vi jo anser for det væsentlige ved livet: varmen. Bliver det jordagtigt-faste for dominerende, får vi blodpropper af forskellige kategorier (emboli/thrombose), bliver blodet for flydende ved koaguleringsforstyrrelse, kalder vi det blødersygdom. Moderne medicin griber ind her med såkaldte blodfortyndere, som rigtig mange mennesker bruger i dag.

Hvorfor et udtryk for "jaget"?

Hermed kommer vi tilbage til den egentlige hemmelighed ved vores blod. *Hvorfor* er det en ganske særlig saft og et væsensudtryk for hele vores personlighed - for vores jeg?

Hvad angår blodet som 'fænomen', kan man ret hurtigt indse forskellen mellem den sjælelige aktivitet som følge af sanser, hjerne og nervesystem, og den omfattende, åndelige aktivitet som blodet udviser. Alle organer må nødvendigvis udtrykke deres eget væsen i blodet, som har sit centrum i hjertet, menneskets varmeste organ. Også i sjælen er vores jeg centrum for vores væsen. Som et sjæleligt væsen tager mennesket gennem sanserne det ydre ind i sig - ligesom, materielt, ilten - og er således et produkt eller et spejlbillede af ydre aktiviteter. Et jeg bliver det først, når det er i stand til, individuelt, at gøre det som det optager udefra, til sit eget: det bliver en skaber - en selvskaber. Alt hvad det optager i sig, om det er sjæleligt eller fysisk, skal forvandles til en del af det selv. Blodet er substansen og dermed fysisk udtryk for vores jeg, hvem denne opgave påhviler. Luft, lys, næring etc. - alt hvad der optages udefra, skal blive til en individuel del af personen, dvs. integreres. Kan det ikke forvandles til ens eget, må det forgifte kroppen sjæleligt eller legemligt og ellers udstødes. Ud fra det synspunkt ville man også forstå allergier på en ny måde. For det første, siger Paracelsus: Alt hvad der er fremmed, er gift og skal transformeres, dvs. afgiftes af organismen. Man kan konstatere, at der i dag optages rigtig meget udefra i form af næring, informationer og billeder, som hverken kropsligt eller sjæleligt kan integreres ('billedfedtsyge' som [tyske, o.a.] psykologer kalder det). Det må nødvendigvis føre til organiske og sjælelig-åndelige afhængighedsforhold og dermed til 'jag'-svækkelse, som kan ytre sig med mange forskellige legemlige og sjælelige symptomer. Rudolf Steiner har engang i et foredrag, "Blod er en ganske særlig saft" (Berlin 25.okt. 1906) karakteriseret denne proces sådan: "Havde mennesket kun hjerne, ville det kunne frembringe og opleve billeder af omverdenen i sig selv; det ville kun kunne sige til sig selv: Min omver-

den har gentaget sig selv som spejl billede inde i mig. Men hvis mennesket kan genopbygge omverdenens gentagelse i en ny skikkelse, så er denne skikkelse ikke længere bare omverden: den er 'jeg'. ... Et væsen med blod oplever sit indre liv som sin egen skikkelse. Gennem blodet formes væsenets eget legeme, ved hjælp af ilten fra omverdenen, i overensstemmelse med det indre livs billeder. Denne formning kommer til udtryk som jeg-iagttagelse (dvs. skabende selviagttagelse. Olaf Koob)".

Denne kendsgerning kan forklare mange kulturhistoriske og medicinske fænomener, lige fra svækkelse af immunforsvaret og selvskadende sygdomme til sygdomme, som overføres via blodet. Også hvis vi i denne sammenhæng tænker på indtagelse af stoffer: Hvilken forskel der er på at synke, inhalere eller tilmed få et stof sprøjtet direkte ind i blodet! I dag er vi helt på det rene med konsekvenserne, som ofte først optræder mange år senere!